

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Institute of Education
Addysg i Gymru Education for Wales

TAR · ECAD6050

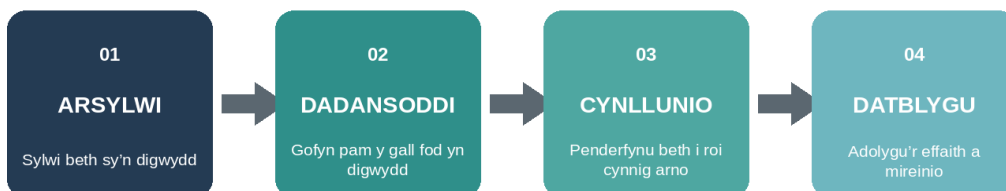
Y DYSGWR: PWY YDW I'N EI ADDYSGU?

Dysgu Myfyriol

LLYFR GWAITH

Arsylwi, dadansoddi a datblygu ymarfer drwy fethodoleg digwyddiad critigol Tripp

CYLCH DIGWYDDIAD CRITIGOL TRIPP

Pwrpas

Meithrin arfer o arsylwi'n ofalus, dehongli'n feirniadol a gweithredu'n wybodus.

Cyswllt â'r asesiad

Defnyddio arsylwadau i ddewis digwyddiad critigol ar gyfer Rhan A a datblygu strategaethau ar gyfer Rhan B.

Arfer proffesiynol

Cofnodi beth rydych yn sylwi arno, ei gysylltu â theori, ac yna cynllunio beth i'w wneud nesaf.

Enw

Grŵp

2026 – 2027

Cynnwys

Llwybr clir drwy'r tasgau annibynnol, y sesiynau addysgu a'r gwaith paratoi ar gyfer yr asesiad.

Sut i ddefnyddio'r llyfr gwaith hwn	3
Cylch digwyddiad critigol Tripp — cipolwg.....	4
Tasg annibynnol 1 · Rhestr wirio Moodle.....	5
Tasg annibynnol 2 · Arsylwi ystafell ddosbarth ymdrochol	6
Sesiwn 01 · Ymarfer myfyriol a methodoleg Tripp	8
Sesiwn 02 · Datblygiad plentyn (0–19).....	10
Sesiwn 03 · Damcaniaethau dysgu	12
Sesiwn 04 · Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)	14
Sesiwn 05 · Llythrennedd cymdeithasol ac emosiynol a lles	16
Sesiwn 06 · Trawsnewidiadau.....	18
Cofnod darllen ac awduron allweddol.....	20
Dod â'r cyfan at ei gilydd — tuag at eich aseiniad	22
Myfyrio terfynol · pwrpas methodoleg fyfyriol.....	24

EGWYDDOR Y LLYFR GWAITH Mae pob sesiwn addysgu yn dilyn yr un strwythur:

Arsylwi → Dadansoddi → Cynllunio a Datblygu → Myfyrio → Cysylltu â'r asesiad.

CYFLWYNIAD

Sut i ddefnyddio’r llyfr gwaith hwn

Mae’r llyfr gwaith hwn yn eich dilyn drwy’r modiwl. Mae pob sesiwn yn dilyn yr un strwythur, felly o wythnos i wythnos rydych yn meithrin un arfer: sylwi beth sy’n digwydd yn yr ystafell ddosbarth, meddwl pam y gall fod yn digwydd, a phenderfynu beth fydddech chi’n ei wneud. Dewch ag ef i bob sesiwn — teipiwch ynddo neu argraffwch ef a’i lenwi â llaw, pa un bynnag sy’n eich helpu i ganolbwyntio.

ARSYLWI	DADANSODDI	CYNLLUNIO A DATBLYGU
Yr hyn y bydddech yn ei weld neu ei glywed mewn gwirionedd — y digwyddiad critigol.	Pam y gall fod yn digwydd; y damcaniaethau a’r dystiolaeth sy’n helpu i’w egluro.	Strategaethau neu ymyriadau y gallech eu defnyddio, a sut y bydddech yn eu gwerthuso.

Bwydo i mewn i’ch asesiad

Bydd popeth rydych yn ei gasglu yma yn arwain at y ddwy dasg asesu.

Mae Rhan A (fideo) yn gofyn i chi ddefnyddio un ddamcaniaeth neu ddarn o ymchwil a’i gymhwyso i ddigwyddiad critigol a arsylwyd.

Mae Rhan B (traethawd) yn gofyn i chi fyfyrion feirniadol a datblygu 2 strategaeth i gefnogi’r plentyn yn y “digwyddiad critigol” wrth symud ymlaen. Defnyddiwch y llinell “digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad” ar bob tudalen i gasglu eich syniadau.

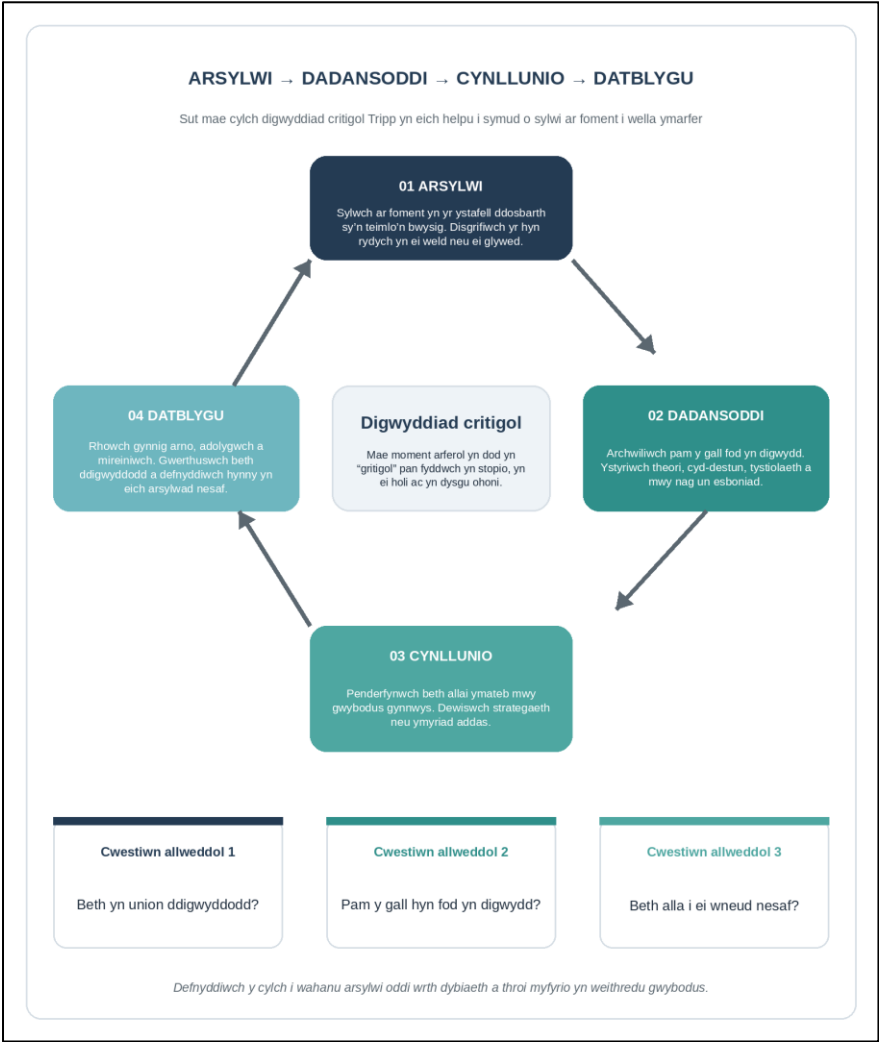
MOESG Yn unol â BERA (2024), cadwch bob ysgol, oedolyn a phlentyn yn ddienw — gan gynnwys unrhyw fanylion a allai eu hadnabod. Defnyddiwch gyn lleied o eiriau â phosibl i wneud y pwynt pwysicaf, a byddwch yn barod i herio eich tybiaethau eich hun.

Mae holl ddeunyddiau’r darlithoedd a’r deunyddiau cefnogi ychwanegol, gan gynnwys manylion yr aseiniad, rhestrau darllen a llawlyfr y modiwl, ar Moodle.

DULL MYFYRIOL

Cylch digwyddiad critigol Tripp — cipolwg

Nid oes rhaid i ddigwyddiad critigol fod yn ddramatig. Mae’n dod yn bwysig pan fyddwch yn stopio, yn ei ddehongli ac yn dysgu ohono.

EICH DIFFINIAD

Yn eich geiriau eich hun — beth sy’n gwneud digwyddiad yn “gritigol”?

Rhestr wirio Moodle

Defnyddiwch y dudalen hon i wneud yn siŵr eich bod yn gallu dod o hyd i'r deunyddiau sydd eu hangen arnoch cyn symud ymlaen at y dasg arsylwi.

- ☐ TEILS MOODLE AR GYFER ECAD6050 – OS NAD YDYCH YN GALLU MYNEDIAD, E-BOSTIWCH laura.emanuel@uwtsd.ac.uk
- ☐ PDF CYFLWYNIAD OS OES ANGEN AILGOFIO
- ☐ AMSERLEN YR WYTHNOS
- ☐ Y DDEWISLEN FIDEO
- ☐ Y DARLITHOEDD AR GYFER BOREAU'R WYTHNOS HON
- ☐ TURNITIN AR MOODLE LLE BYDDAF YN UWCHLWYTHO RHAN A A RHAN B O FY ASEINIAD
- ☐ ENGHREIFFTIAU 6050 I HELPU GYDA SYNIADAU
- ☐ Y TAB GWYBODAETH ASEINIAD (BYDDWN YN EDRYCH AR HWN YN FANWL DDYDD GWENER)
- ☐ DEWCH O HYD I'R PDF YMYRIADAU I DDATBLYGU EICH DEALLTWRIAETH (AILYMWELED YN EICH AMSER EICH HUN)
- ☐ RHOWCH GYNNIG AR DROSI CYFLWYNIAD (PPT, CANVA AC ATI) YN MP4
- ☐ SYMUDWCH YMLAEN AT DASG ANNIBYNNOL 2...

CAM NESAF Unwaith y byddwch yn gwybod ble mae'r adnoddau, symudwch ymlaen at yr arsylwi ymdrochol a dechreuwch ymarfer arsylwi sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

Arsylwi ystafell ddosbarth gan ddefnyddio technoleg 360° / ymdrochol

Dewch o hyd i'r Ddewislen Fideo ar Moodle, edrychwch drwy'r opsiynau a dewiswch un arsylwad ystafell ddosbarth i'w ddadansoddi.

CYN I CHI DDECHRAU Disgrifiwch cyn barnu. Dylai eich nodiadau cyntaf gofnodi ymddygiad, iaith, rhyngweithio a chyd-destun yr ystafell ddosbarth y gallwch eu harsylwi — nid tybiaethau am reswm neu fwriad.

ARSYLWI

Yn y ffilm ymdrochol, beth yn union wnaethoch chi ei arsylwi (nid ei ddehongli)?

Gallech archwilio: sgiliau arsylwi beirniadol; Tripp (1993) ar ddisgrifio cyn barnu.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a mwy nag un esboniad posibl.

Arsylwi ymdrochol · ymateb a myfyrio

Symudwch o ddehongli at ymateb ystyriol sy'n seiliedig ar dystiolaeth.

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

AWDURON ALLWEDDOL

Awduron, ymchwil, canllawiau neu ffynonellau y gallaf ddychwelyd atynt:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Ydw i'n disgrifio beth ddigwyddodd mewn gwirionedd, neu ydw i eisoes yn dehongli ac yn barnu?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallaf ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Ymarfer myfyriol a methodoleg Tripp

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: beth yw pwrpas myfyrio, a beth sy'n gwneud digwyddiad yn "gritigol".

ARSYLWI

Beth wnaethoch chi sylwi arno yn y sesiwn neu'r arsylwad a oedd yn teimlo'n bwysig?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: Dewey (1933); Schön (1983); Tripp (1993); pedair lens Brookfield.

Ymarfer myfyriol a methodoleg Tripp · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Beth sy'n gwneud y foment hon yn sefyll allan i chi — a beth mae hynny'n ei ddweud am eich gwerthoedd neu dybiaethau eich hun?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Datblygiad plentyn (0–19)

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: sut mae cam datblygiadol yn siapio'r hyn rydym yn ei weld yn yr ystafell ddosbarth.

ARSYLWI

Sut allai datblygiad edrych ar oedran neu gam penodol?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gallai rhywbeth fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: Piaget; Vygotsky (Parth Datblygiad Agosaf); Bowlby (ymlyniad).

Datblygiad plentyn (0–19) · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr ar y cam hwn?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Ai cam datblygiadol ydw i'n ei weld — neu ydw i'n camgymryd datblygiad am anhawster?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Damcaniaethau dysgu

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: sut mae gwahanol ddamcaniaethau yn egluro'r un foment yn yr ystafell ddosbarth.

ARSYLWI

Pa ymddygiad neu ymateb allech chi ei arsylwi sy'n gysylltiedig â damcaniaeth?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: Skinner a Pavlov (ymddygiadaeth); Bandura (dysgu cymdeithasol); Sweller (llwyth gwybyddol).

Damcaniaethau dysgu · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Pa ddamcaniaeth sy'n egluro orau yr hyn a welais — ac, yr un mor bwysig, pa un sydd ddim yn ffitio?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: sut gall angen ymddangos, a beth allai fod yn gudd oddi tano.

ARSYLWI

Beth allech chi sylwi arno a allai awgrymu angen dysgu ychwanegol?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: Cod ADY Cymru (2021); Ymarfer Cynhwysol; Lindsay a Reid (2012).

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Beth allai fod yn gudd o dan yr ymddygiad hwn — a pha dybiaeth ydw i'n ei gwneud am allu'r plentyn hwn?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Llythrennedd cymdeithasol ac emosiynol a lles

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: yr angen a all fod o dan ymdygiad.

ARSYLWI

Beth allech chi ei weld neu ei glywed pan fydd lles plentyn dan bwysau?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: Hyfforddi Emosiwn / Parthau Rheoleiddio; Boxall / Thrive; ELSA; Dull Ysgol Gyfan LIC (2021).

Llythrennedd cymdeithasol ac emosiynol a lles · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Pa angen allai fod o dan yr hyn y gallaf ei weld ar yr wyneb?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Trawsnewidiadau

FFOCWS HEDDIW

Mewn un llinell, beth yw prif ffocws sesiwn heddiw?

Enghraifft: y newid y gall plentyn fod yn ei gario gydag ef.

ARSYLWI

Beth allai awgrymu bod plentyn yn cael trawsnewid yn anodd?

Cofnodwch yr hyn y byddech yn ei weld neu ei glywed cyn ei ddehongli.

DADANSODDI

Pam y gall fod yn digwydd? Nodwch ddamcaniaethau, tystiolaeth a rhesymau posibl.

Gallech archwilio: llenyddiaeth ar drawsnewid; ymlyniad (Bowlby); canllawiau lles LIC.

Trawsnewidiadau · cymhwyso

CYNLLUNIO A DATBLYGU

Pa strategaethau neu ymyriadau allai gefnogi'r dysgwr?

Beth fydddech chi'n rhoi cynnig arno, sut fydddech chi'n ei roi ar waith, a sut fydddech chi'n gwybod a oedd wedi helpu?

AWDURON ALLWEDDOL / DARLLEN

Awduron allweddol, ymchwil neu ganllawiau a nodwyd heddiw:

CWESTIWN I'W YSTYRIED Pa newid allai'r plentyn hwn fod yn ei gario nad wyf yn gallu ei weld ar unwaith?

CYSWLLT Â'R ASESIAD

Digwyddiad critigol y gallwn ei ddefnyddio yn fy asesiad:

Cofnod darllen ac awduron allweddol

Ychwanegwch ato wrth fynd ymlaen, fel bod eich rhestr gyfeirio bron yn barod erbyn diwedd y modiwl.

EGWYDDOR DARLLEN Dewiswch ffynonellau credadwy, cyfredol a dibynadwy, a defnyddiwch gyn lleied o eiriau â phosibl i wneud y pwynt mwyaf perthnasol.

[illegible]

Cofnod darllen ac awduron allweddol · parhad

Defnyddiwyd y dudalen hon ar gyfer ffynonellau ychwanegol, dogfennau canllaw a llenyddiaeth rydych yn dod o hyd iddi eich hun.

[illegible]

ARFER CYFEIRIO Cofnodwch y manylion cyfeirio llawn tra bod y ffynhonnell o'ch blaen. Bydd hyn yn arbed amser wrth baratoi eich rhestr gyfeirio derfynol.

PARATOI AR GYFER YR ASESIAD

Dod â'r cyfan at ei gilydd — tuag at eich aseiniad

Edrychwch yn ôl drwy eich llyfr gwaith a dechreuwch ddod â'r syniadau at ei gilydd cyn y sesiwn arweiniad asesu.

RHAN A · FIDEO

Y digwyddiad critigol a arsylwyd y byddaf yn adeiladu arno:

RHAN A · ESBONIAD

Beth allai fod y tu ôl i'r digwyddiad? Rhwch ychydig o esboniadau posibl, yna dewiswch UN i ganolbwyntio arno. Pam y gallai fod yn berthnasol?

GWIRIWCH EICH MEDDWL Ydych chi wedi gwahanu arsylwi oddi wrth ddehongli? Ydych chi wedi dewis tystiolaeth oherwydd ei bod yn egluro'r digwyddiad, yn hytrach na dim ond cadarnhau eich tybiaeth gyntaf?

PARATOI AR GYFER YR ASESIAD

Rhan B · cynllunio traethawd astudiaeth achos

Defnyddiwch eich digwyddiad critigol o Ran A fel sail ar gyfer dwy strategaeth wedi'u cyfiawnhau a'u hystyried yn feirniadol.

STRATEGAETH / YMYRIAD 01

Yn seiliedig ar Ran A, beth yw'r strategaeth neu'r ymyriad cyntaf y byddech yn ei ddefnyddio? Pam hwn? Pa dystiolaeth sy'n ei gefnogi? Beth yw ei gyfyngiadau?

STRATEGAETH / YMYRIAD 02

Beth yw'r ail strategaeth neu ymyriad y byddech yn ei ddefnyddio? Pam hwn? Pa dystiolaeth sy'n ei gefnogi? Beth yw ei gyfyngiadau?

CYSWLLT CRITIGOL

Sut mae'r ddwy strategaeth yn gweithio gyda'i gilydd i gefnogi'r dysgwr wrth symud ymlaen?

Beth yw pwrpas Tripp a methodoleg fyfyrion?

Dewch â'ch dealltwriaeth o arsylwi, dehongli, barn broffesiynol ac ymarfer ymatebol at ei gilydd.

YSGOGIAD Defnyddiwch y dudalen olaf hon i egluro pwrpas methodoleg fyfyrion — nid dim ond beth yw ei chamau. Ystyriwch sut y gallai newid y ffordd rydych yn sylwi, yn cwestiynu, yn cynllunio ac yn datblygu eich ymarfer.

EICH YMATEB

Beth yw pwrpas Tripp a methodoleg fyfyrion?

COFIWCH HYN Nid yw myfyrio cryf yn disgrifio ymarfer yn unig. Mae'n gwneud tybiaethau'n weladwy, yn profi dehongliadau yn erbyn tystiolaeth, ac yn troi dysgu yn gam nesaf mwy gwybodus.